

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Další literatura k tématu je uvedena v citovaných přípravných pracích jak našich vlastních, tak našich externích spolupracovníků, které byly publikovány ve Studiích k sociálním dějinám 19. století a ve Studiích k sociálním dějinám.

Do seznamu literatury jsme ve druhém vydání přidali skoro sto titulů prací, které vyšly v letech 2002–2008. Samozřejmě je to výběr, jinak by se už tak dost rozsáhlý seznam rozrostl o další a další strany. Řada studií zvláště ve sbornících z početných konferencí rozmnožuje faktografií už doložené a přijaté teze. Rozmnožili jsme i početnou kohortu našich vlastních prací – je to zřejmě tím, že jsme pokračovali v předchozím systematickém výzkumu mimo jiné dosud opomíjených témat, o nichž jsme se zmínili v podkapitole o stavu výzkumu. Přesto samozřejmě nejsou stále ani přibližně zpracována všechna potřebná.

Zkratky použité v seznamu literatury

ČČH – Český časopis historický

ČL – Český lid

ČMM – Časopis Matice moravské

ČsČH – Československý časopis historický

ČSM, série B – Časopis Slezského muzea, série B

DP – Documenta Pragensia

ED – Etnografie dělnictva

FF OÚ – Filozofická fakulta Ostravské univerzity

FF UK – Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

GuG – Geschichte und Gesellschaft

HD – Historická demografie

HD-EH – Hospodářské dějiny – Economic History

- MZK – Minulostí Západočeského kraje
 NTM – Národní technické muzeum Praha, archiv, sbírka pamětí
 OH – Opera Historica
 PSH – Pražský sborník historický
 SH – Sborník historický
 SISb – Slezský sborník
 Studie... 19. století – Studie k sociálním dějinám 19. století
 Studie... – Studie k sociálním dějinám
 SVPP – Sborník vlastivědných prací z Podblanicka
 ÚČSSD – Ústav československých a světových dějin
 ÚEF ČSAV – Ústav etnografie a folkloristiky ČSAV
 VPZM – Vědecké práce Zemědělského muzea
 VVM – Vlastivědný věstník moravský
 WISOHIM – Prager Wirtschafts- und Sozialhistorische Mitteilungen

Adel in Österreich. Wien 1971.

Adel im Wandel. Hg. H. Feigl – W. Rosner, Wien 1991.

ALBERT, V.: *Ekonomika moravského zemědělství v druhé polovině 19. století.* Praha 1970.

A. Bráf, *Život a dílo.* Ed. J. Gruber. 2. sv., Praha 1997.

Albín Bráf, Paměti. Vyd. J. Gruber, Praha 1922.

Alltagserfahrungen in der Geschichte Österreichs. Ed. E. Bruckmüller, Wien 1998.

ANDRLE, A.: Vývoj československých měst 1869–1970. *Geografický časopis* 1978, s. 126–149.

Angestellte im europäischen Vergleich. Die Herausbildung angestellten Mittelschichten seit dem späten 19. Jahrhundert. Hg. J. Kocka. GuG, Sonderheft 7, Göttingen 1981.

ARBES, J.: *Z ovzduší politiky.* Praha 1957.

Atlas československých dějin. Praha 1965.

BAAR, J. Š.: *Cestou křížovou. Román českého kněze.* Vyšehrad 1956.

BAHENSKÁ, M.: *Počátky emancipace žen v Čechách.* Praha 2005.

BAKALA, J.: *Charakter národnostní asimilace v největších průmyslových metropolích Rakouska-Uherska.* Opava, Slezský ústav ČSAV 1990.

BEDNÁŘOVÁ, V.: České ženské hnutí do roku 1948. *ČČH* 89, 1991, s. 232–238.

BEER, A.: *Lituji, že nejsem básník.* Praha 1970.

BEER, A.: *Na vandru.* Praha 1973.

BĚLINA, P.: Příspěvek k ekonomické stratifikaci měst v Čechách koncem 18. století. In: *HD-EH 1*, 1978, s. 231–262.

BĚLINA, P.: *Česká města v 18. století a osvícenské reformy.* Praha 1985.

BĚLINA, P. a kol.: *Dějiny země Koruny České.* 2. sv., Praha 1992.

BĚLOHLÁVEK, M.: Plzeňské vesnice v polovině 19. století. *ČL* 1962, s. 121–129.

- BĚLOHLÁVEK, M.: Z prostředí denního života vychovatele a drobného úředníka v polovině 19. století. Z dopisů Františka Umana 1852–1863. In: *ED* 10, Praha 1983, s. 142–170.
- BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, V.: *Pod doškovými střechami*. Praha 1905.
- BESEDA, J.: *Rod Besedů*. SITEX Věřovice, b. r.
- Bevölkerung und Viehstand der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder, nach der Zählung vom 31. Dezember 1869*. II. Heft, Bevölkerung nach dem Berufe und der Beschäftigung. Wien 1871.
- BEZECNÝ, Z.: Karel V. ze Schwarzenberku. Životní styl šlechtice přelomu 19. a 20. století. In: *OH* 4, 1995, s. 287–295.
- BEZECNÝ, Z.: Šlechtici v občanské době. In: *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 123–130.
- BEZECNÝ, Z.: Bývalí poddaní a bývalá vrchnost. In: *Studie... 1*(8), 1998, s. 9–21.
- BEZECNÝ, Z.: Zrod šlechtičny. Původ a výchova baronky Sidonie Nádherné z Borutína. In: *Studie... 4*, 1999, s. 135–168.
- BEZECNÝ, Z.: Dětství, mládí a výchova Karla IV. ze Schwarzerbergu. In: *Dítě a dětství napříč staletími*. Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. Serie C. Fakulta humanitních studií. Supplementum 5/2002. Eds. T. Jiránek, J. Kubeš. Pardubice 2003, s. 61–72.
- BEZECNÝ, Z.: *Příliš uzavřená společnost*. České Budějovice 2005.
- BEZECNÝ, Z. – LENDEROVÁ, M.: Elity v Čechách 1780–1914. In: *Studie... 3*, 1999, s. 35–38.
- BÍLKOVÁ, P. (Milan MYŠKA): Český hutník Jan Dušánek. (Příspěvek k poznání profilu české technické inteligence za průmyslové revoluce.) In: *Středočeský sborník historický* 11, 1976, s. 131–147.
- BLUM, J.: *Noble Landownerers and Agriculture in Austria 1815–1848*. Baltimore 1948.
- BOTZ, G.: Angestellte zwischen Ständegesellschaft, Revolution und Faschismus. In: *Angestellte in europäischen Vergleich*. Hg. J. Kocka, GuG, Sonderheft 7, s. 196–239.
- BOUČEK, B.: *Zápisky praktického lékaře Dr. F. Boučka 1841–1880*. Poděbrady 1901.
- BOUZKOVÁ, B.: Česká šlechta a její pokus o oživení českého uměleckého života na konci 18. a počátku 19. století. In: *DP IX/I*, Praha 1991, s. 269–281.
- BRABENCOVÁ, J.: Jan Alois Janka, první výrobce specializovaný na výrobu vzduchotechnických zařízení u nás. (Biografická sonda.) In: *Podnikatelstvo jako předmět historického výzkumu*. Ed. M. Myška. Ostrava 1994, s. 74–81.
- BRABENCOVÁ, J.: Ženská otázka a česká společnost v průběhu 19. a na počátku 20. století: vývoj vyššího dívčího vzdělání. In: *Studie... 4*, 1999, s. 169–192.
- BRABENCOVÁ, J.: K otázce vývoje emancipačních snah českého drobného živnostnictva v 2. polovině 19. století. In: *HD-EH* 20, s. 43–61.
- Bratři Grégrové a česká společnost v druhé polovině 19. století*. Sestavili P. Vošahlíková a M. Řepa. Praha 1997.
- BRŇOVJÁK, J.: Nová šlechta z řad úřednictva moravské zemské správy 1850–1918. *Slsb* 2003, s. 1–16.

- BROŽ, J.: *Velké postavy rodu Kinských*. Praha 1997.
- BRUCKMÜLLER, E.: *Sozialgeschichte Österreichs*. Wien – München 1985.
- BUREŠOVÁ, J.: Okolnosti a souvislosti postupu žen k podobě samostatné aktivní lidské bytosti. In: *Dějiny žen, aneb Evropská žena od středověku do 20. století v zajetí historiografie*. Eds. K. Čadková, M. Lenderová, J. Stráníková. Pardubice 2006, s. 373–386.
- Bürgertum in der Habsburgermonarchie*. Hg. E. Bruckmüller – U. Döcker – H. Stekl – P. Urbanitsch. Sv. 1. Wien – Köln 1990.
- Cesty a cestování v životě společnosti*. Ed. L. Bobková a M. Mendertová. Acta Universitatis Purkynianae, Philosophica et Historica. Studia Historica 1995. Ústí nad Labem 1995.
- Civilní kodexy 1811–1950–1964*. Ed. I. Schelleová a K. Schelle. Brno 1993.
- COHEN, G. B.: *Education and Middle-Class Society in Imperial Austria 1848–1918*. Indiana, Purdue University Press, West Lafayette 1996.
- ČÁŇOVÁ, E.: Početnost pražského duchovenstva a jeho působení na městské prostředí 1781–1848. In: *DP IX/II*, 1991, s. 535–544.
- ČÁŇOVÁ, E.: *Slovník představitelů katolické církevní správy v Čechách v letech 1848–1918*. Praha 1995.
- ČÁŇOVÁ, E.: *Činnost řeholních řádů a kongregací v Čechách (1848–1918)*. Praha 1997.
- ČERMÁKOVÁ-SLUKOVÁ, A.: *Vzpomínky na Karolinu Světlou*. Praha 1909.
- Československá generalita. Biografie. Armádní generálové 1918–1938*. Praha 1995.
- Člověk na Moravě 19. století*. Eds. L. Fasora, J. Hanuš, J. Malíř. Brno 2004.
- Člověk v Ostravě XIX. století*. Eds. M. Myška, A. Zářický. Ostrava 2007.
- ČOUPEK, J.: Ungarisch-Hradisch-Bürgertum und Stadtpolitik. In: P. Urbanitsch – H. Stekl (Hg.), *Kleinstadtbürgertum in der Habsburgermonarchie 1862–1914*. Wien – Köln – Weimar 2000, s. 355–381.
- Dějiny hutnictví železa v Československu. 2*. Praha 1986.
- Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Praha 1996.
- Dějiny Univerzity Karlovy. II: 1622–1802*. Red. I. Čornejová, Praha 1996. *III: 1802–1918*. Red. J. Havránek, Praha 1997.
- Dějiny žen, aneb Evropská žena od středověku do 20. století v zajetí historiografie*. Eds. K. Čadková, M. Lenderová, J. Stráníková. Pardubice 2006.
- DEMIAN, J. A.: *Darstellung der Oesterreichischen Monarchie nach den neuesten Statistischen Beziehungen*. Wien 1804.
- Der Mensch des 19. Jahrhunderts*. Eds. V. Frenert – H. G. Haupt, Frankfurt/M. 1999.
- Die Geschichte der Familie Bönisch in Neutitschein (Nordmähren)* von Dkfm. Hans Bönisch b. m., b. r.
- Dítě a dětství napříč staletími. 2*. pardubické bienále 4.–5. 4. 2002. Scientific Papers of the University of Pardubice. Faculty of Humanities, Series C, Supplement 5, 2002. Eds. T. Jiránek, J. Kubeš. Pardubice 2003.
- Dopisování Jana Krouského a jeho přátel*. Ed. J. V. Šimák. Praha 1932.

- DRAŠAROVÁ, E.: Typologie spolků v Čechách v 50. letech 19. století. In: *Seminář a jeho hosté*. Praha 1992, s. 271–280.
- EFMERTOVÁ, M.: *České země v letech 1848–1918*. Praha 1998.
- ENGLOVÁ, J.: Sociologické aspekty zaměstnávání žen v průmyslové výrobě v 2. polovině 19. století. In: *Studie...* 1, 1998, s. 83–98.
- ENGLOVÁ, J.: Příspěvek k problematice podnikatelstva v éře akciových společností na příkladu Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem v době počátku jeho vývoje v letech 1856–1873. In: *Sborník prací FF OU, 232/2007, Historie 14*. Ostrava 2007, s. 59–68.
- ENGLOVÁ, Z.: *Dům na předměstí. Rodinná kronika. 1790–1944*. NTM Praha, č. 826. *Europäische Mentalitätsgeschichte. Hauptthemen in Einzeldarstellungen*. Hg. P. Dinzelsbacher, Stuttgart 1993.
- Eva nejen v ráji. Žena v Čechách od středověku do 19. století*. Ed. M. Lenderová. Praha 2002.
- FASORA, L.: Správa brněnských předměstí v letech 1885–1914 ve světle obecních rozpočtů. K rozhodovacím postupům a prioritám místních elit v komunální správě. In: *Brno v minulosti a dnes*, 17, 2003, s. 143–163.
- FASORA, L.: Správa města Brna v přechodu mezi „honorárním“ a „výkonovým“ typem v letech 1850–1905. *ČMM* 2004, s. 77–90.
- FASORA, L.: *Svobodný občan ve svobodné obci? Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851–1914*. Brno 2007.
- Festschrift zum Heimatsfest 1910 in Neustadt a. d. Tafelfichte*. B. m., b. r.
- FIALA, P.: Sociální skladba české politické reprezentace na Moravě na počátku 20. století. *ČMM* 106, 1987, s. 52–72.
- FRANĚK, R.: K některým otázkám vývoje kapitalismu v zemědělství v českých zemích ve druhé polovině 19. století. *ČsČH* 1985, s. 70–94.
- FRANĚK, R.: K vývoji sociálně ekonomické a sociálně třídní struktury v zemědělství v českých zemích koncem 19. a počátkem 20. století. *ČsČH* 1986, s. 702–726.
- GEBAUEROVÁ, M.: *Rodinné vzpomínky na Jana Gebauera*. I. díl. Kladno 1926.
- GRACOVÁ, B.: Život a starosti vesničanů v Pobeskydí v minulém století. *Těšínsko* 1993, č. 3, s. 10–13.
- GRACOVÁ, B.: Nespokojenost rychvaldských s místním farářem. *Těšínsko* 1993, č. 3, s. 26–27.
- GROBELNÝ, A.: Tři ostravští měšťané z Těšínska. *Těšínsko* 1993, č. 1, s. 14–15.
- GRÜNFELD, M.: *Příběhy z kroměřížského ghetta*. B. m., 1997.
- GUTH-JARKOVSKÝ, J. S.: *Paměti I*. Praha 1926.
- HALÍŘOVÁ, M.: Opatrovna v Pardubicích na přelomu 19. a 20. století. In: *Dítě a dětství...*, s. 117–125.
- Handbuch der Geschichte der böhmischen Länder*. Hg. K. Bosl. 2. díl. Stuttgart 1974.
- Handwerker in der Industrialisierung. Lage, Kultur und Politik vom späten 18. bis 20. Jh.* Hg. N. Engelhardt, Stuttgart 1984.

- HANUŠ, J.: *Národní muzeum a národní obrození*. Praha 1921.
- HANZAL, J.: *Od baroka k romantismu*. Praha 1987.
- HASSINGER, M.: Der Stand der Manufakturen in den deutschen Erbländern der Habsburgermonarchie zu Ende des 18. Jahrhunderts. In: *Die wirtschaftliche Situation in Deutschland und Österreich an der Wende vom 18. zum 19. Jahrhundert*. Stuttgart 1964, s. 110–176.
- HAUBELT, J.: *České osvícenství*. Praha 1986.
- HAVRÁNEK, J.: Die ökonomische und politische Lage der Bauernschaft in den böhmischen Ländern in den letzten Jahrzehnten des 19. Jahrhunderts. *Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte* 1966, Teil 2, s. 96–136.
- HAVRÁNEK, J.: Česká, polská a slovenská inteligence v Rakousku-Uhersku (srovnávací studie). In: *Studie Muzea Kroměřížska* 190, 1990, s. 137–149.
- HAVRÁNEK, J.: Gymnázia, reálky a výchova elit. In: *Acta Polytechnica – Práce ČVUT v Praze*, řada VI, 1990, č. 4, s. 79–85.
- HAVRÁNEK, J.: Dominantní postavení středoevropských univerzit 19. století ve vědeckém životě. In: *Historia Docet*. Praha, HÚ ČSAV 1992, s. 93–100.
- HAVRÁNEK, J.: Horizonty mladých českých inteligentů roku 1891. In: *Umění a civilizace jako divadlo světa*. Praha, Ústav pro hudební vědu AV ČR 1993, s. 45–53.
- HAVRÁNEK, J.: Sociální postavení a mravní kodex c. (a) k. důstojníka a úředníka. In: *Český lev a rakouský orel v 19. století*. Praha 1996, s. 110–119.
- HECZKOVÁ, L.: První léta časopisu *Ženské listy*. Co chtěla kritička Eliška Krásnohorská. In: *Dějiny žen...*, s. 323–334.
- HEINDL, W.: *Gehorsame Rebellen. Bürokratie und Beamte in Österreich 1780 bis 1848*. Wien – Köln – Gratz 1991.
- HELLER, S.: *Z minulé doby*. Praha 1928.
- HERBEN, J.: *Do třetího a čtvrtého pokolení*. Praha, b. r.
- HERBEN, J.: *Hostišov*. Praha 1907 a 1933.
- HERITES, F.: *Maloměstské povídky*. 2. vyd. Praha 1923.
- HEROLDOVÁ, I.: Rozvoj školství, osvěty a vzdělanosti v Čechách v době národního obrození. In: *Lid a lidová kultura národního obrození v Čechách*. Praha, ÚEF ČSAV 1980.
- HEROLDOVÁ, I.: Vesnická poddanská rodina v Čechách před vydáním patentu o zrušení nevolnictví a po něm. *ČL* 68, 1981, s. 156–168.
- HERRE, F.: *Radecký*. Brno 1997.
- HERRMANN, I.: *Před padesáti lety*. Praha 1924–1926.
- HERRMANN, I.: *O živých a mrtvých*. Praha, Topič 1928.
- HERRMANN, I.: *Blednoucí obrázky*. Praha 1956.
- HERRMANN, I.: *Otec Kondelík a ženich Vejvara*. Praha 1974.
- HERTZ, F.: *Die Produktionsgrundlagen der österreichischen Industrie*. Wien – Berlin 1913.

- HEUMOS, P.: Zur Sozialstruktur von Kleingewerbe und Handwerk in Prag 1890–1910. In: *Handwerker in der Industrialisierung*. Hg. N. Engelhardt, Stuttgart 1984, s. 165–183.
- Historická encyklopedie podnikatelů Čech, Moravy a Slezska do poloviny XX. století*. Ed. M. Myška. Ostrava 2003.
- HLAVÁČKOVÁ, L.: Pevné platy lékařů a ranlékářů ve třicátých a padesátých letech minulého století. *ČsČH* 1969, s. 736–751.
- HOFMANN, G.: Hospodářský a správní vývoj löwensteinských velkostatků v Čechách v letech 1770 až 1920. In: *VPZM* 22, 1982, s. 293–313.
- HOFMANN, G.: „Zločin“ a trest Josefa Němce. (K 190. výročí narození.) In: *Západočeský historický sborník* 1996, 2, s. 193–205.
- HOFMANN, G.: Náklady na výchovu mladého šlechtice v polovině 18. století. In: *Západočeský historický sborník* 5, 1999, s. 127–145.
- HOFMANN, G.: Pohled do hospodaření šlechty. Panství Josefa Mikuláše z Windischgrätzu v letech 1781–1806. In: *Studie... 3*, 1999, s. 69–87.
- HOFMANN, G.: Pohled na hospodaření šlechty v první polovině 19. století: Hospodaření a majetkové poměry Alfréda Candida Ferdinanda z Windischgrätzu v letech 1802–1862. In: *Studie... 4*, 1999, s. 53–99.
- HOFMANN, G.: Pohled na hospodářské a majetkové poměry Alfréda Josefa Mikuláše a Alfréda Augusta Karla z Windischgrätzů v letech 1862–1927. In: *Studie... 5*, 2000, s. 7–60.
- HOJDA, Z. – PRAHL, R.: Josef Hlávka mezi sběrateli své doby. In: *Acta Polytechnica – Práce ČVUT v Praze* 3 (VI, 1), 1990, s. 13–20.
- HOLEČEK, J.: *Česká šlechta*. Praha 1918.
- HOLEK, W.: *Lebensgang eines deutsch-tschechischen Handarbeiters*. Jena 1909.
- HOREJSEK, J.: Jak žili obyvatelé Olomouce před sto lety (o životní úrovni v Olomouci ve druhé polovině 19. století). In: *Okresní archiv v Olomouci 1984 (ročenka)*, s. 130–139.
- HOREJSEK, J.: Jak žili naši předkové před sto lety. (Studie z pokladního deníčku.) In: *Acta Universitatis Palackianae, Fac. Philosophica, Historica* 25, 1990, s. 57–69.
- HOREJSEK, J.: Obrázky z jednoho lidského života. In: *Střední Morava* 1, 1995, s. 84–88.
- HOREJSEK, J.: Měšťanstvo ve druhé polovině 19. století a jeho politická, společenská, sociální a kulturní aktivita. (Dlouhodobé tendence na příkladu Olomouce a olomouckých měšťanů.) I–III. In: *Studie... 19. století* 5, 1995, s. 8–55; *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 329–379; *Studie... 1*, 1998, s. 23–82.
- HORSKÁ, P.: *Industrializace a středoevropská společnost*. Praha 1971.
- HORSKÁ, P.: Vliv počátků samostatné výdělečné činnosti žen na vývoj rodiny. *Český lid* 1983, s. 223.
- HORSKÁ, P.: Jižní část středních Čech v dynamice sociálně-profesních přeměn 1869–1930. In: *SVPP* 27, 1986, s. 249–269.
- HORSKÁ, P.: Stadt und Land in der Entstehung und Abgrenzung bürgerlicher Schichten im 18. und 19. Jahrhundert in den böhmischen Ländern. In: *Bürgertum in der Habsburgermonarchie* 1. Wien – Köln 1990, s. 43–56.

- HORSKÁ, P.: Rodinná skupina v Československu očima historické demografie. In: *HD* 16, 1992, s. 57–61.
- HORSKÁ, P.: *Naše prababičky feministky*. Praha 1999.
- HORSKÁ-VRBOVÁ, P.: K otázce vzniku novodobé české průmyslové buržoazie. *ČsČH* 1962, s. 257–284.
- HORSKÁ, P. – MAUR, E. – MUSIL, J.: *Zrod velkoměsta. Urbanizace v českých zemích a Evropa*. Praha – Litomyšl 2002.
- HORSKÝ, J.: Historická antropologie. In: *HD* 17, 1993, s. 241–270.
- HOSER, J. K. E.: *Das Riesengebirge im statistisch-topographischen und pitoresken Übersicht*. Wien 1803.
- HROCH, M.: *Na prahu národní existence. Touha a skutečnost*. Praha 1999.
- HROCH, M.: *V národním zájmu. Požadavky a cíle evropských národních hnutí devatenáctého století ve srovnávací perspektivě*. Praha 1999.
- HRUŠKOVÁ, V.: Vliv změny profese na rodinu příměstské vesnice druhé poloviny 19. století. In: *HD* 17, 1993, s. 201–228.
- HŮRSKÝ, J.: Osobní doprava ve Slezsku v letech 1850–1889 (srovnání s Moravou). *SISb* 1979, s. 199–210.
- HŮRSKÝ, J.: Vývoj dopravního zpřístupnění slezských měst před první světovou válkou. *SISb* 1983, s. 196–210.
- HYE, H.-P.: Aussig – Eine Industriestadt am Rande des Reiches. In: P. Urbanitsch – H. Stekl (Hg.), *Kleinstadtbürgertum in der Habsburgermonarchie 1867–1914*. Wien – Köln – Weimar 2000, s. 25–78.
- CHRAMOSTOVÁ, R.: Kutnohorská podnikatelská rodina Breuerů. In: *Studie...* 5, 2000, s. 165–176.
- CHRAMOSTOVÁ, R.: Příspěvek ke studiu životního stylu vysoké aristokracie. *SISb* 2000, s. 161–170.
- CHRAMOSTOVÁ, R.: Společenské a politické kontakty arcivévody Františka Ferdinanda d'Este se šlechtou v českých zemích. In: *Studie...* 3, 1999, s. 145–156.
- CHYLÍK, J.: Statistika vývoje brněnského továrního podnikání v letech 1763–1938. *ČMM* 1950, s. 83–93.
- JAKUBEC, I. – JINDRA, Z. a kol.: *Dějiny hospodářství českých zemí od počátku industrializace do konce habsburské monarchie*. Praha 2006.
- JANÁČKOVÁ, J.: *Česká literatura 19. století. Od Máchy k Březinovi*. Praha, Scienti 1994.
- JANÁK, J.: Snahy o zřízení strojních přádelen vlny v Třebíči v první polovině 19. století. *ČMM* 1980, s. 261–284.
- JANÁK, J. – HLEDÍKOVÁ, Z.: *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*. Praha 1989.
- JANOUŠEK, E.: Z dějin podřipské vesnice na sklonku feudalismu. In: *Sborník Severočeského muzea, Historie 4*, Liberec 1964, s. 17–64.
- JECKL, J. H.: *Der böhmische Großgrundbesitz*. Praha 1874.
- JECH, J.: *Věnceslav Metelka, ze života zapadlého vlastence*. Praha 1982.

- JIČINSKÝ, W.: *Bergmännische Notizen aus dem Ostrau-Karviner Steinkohlenreviere*. Mährisch Ostrau 1898.
- JIČINSKÝ, W.: *Meine Biographie*. Prag 1902.
- JÍLEK, F. – LOMIČ, V.: *Dějiny českého vysokého učení technického*. I, II. Praha 1973.
- JINDRA, Z. – SVÁTEK, F. – ŠTAIF, J.: *Úvod do studia hospodářských a sociálních dějin*. I. Praha 1997.
- JIRÁNEK, T.: Učedník – mučedník. In: *Dítě a dětství...*, s. 127–133.
- JIRÁSEK, A.: *Z mých pamětí*. Praha 1913.
- JIRÁSEK, A.: *Z mých pamětí*. Praha 1930.
- JIŘIČKO, P.: Sociální skladba obyvatelstva na Benešovsku v době pozdního feudalismu. In: *SVPP* 23, 1982, s. 261–272.
- JOHANIDES, J.: *František Ladislav Hek*. Praha 1976.
- JOHANIDES, J.: *František Martin Pelcl*. Praha 1981.
- JOHANIDES, J.: *Magdalena Dobromila Rettigová (1785–1845): Soupis základních pramenů a literatury k 210. výročí jejího narození*. Rychnov nad Kněžnou 1995.
- KADLEC, J.: *Přehled církevních dějin*. Praha 1991.
- KADLEC, J.: *Přehled českých církevních dějin*. Praha 1991.
- KADLEC, J.: *Jan Valerián Jirsík, biskup českobudějovický*. České Budějovice 1993.
- KADLEC, P.: K činnosti spolku Katolická politická jednota pro politický okres místecký v letech 1894–1904. *Těšínsko* 1991, č. 3, s. 1516.
- KAPRAS, J.: *Přehled právních dějin zemí České koruny*. Praha 1935.
- KÁRNÍK, Z.: Sociální a národní vazby politických postojů a jednání české aristokracie. Úvaha nad osudy české aristokracie na počátku 20. století. In: *Studie... 19. století* 6, 1996, s. 7–46.
- KÁRNÍKOVÁ, L.: *Vývoj obyvatelstva v českých zemích 1754–1914*. Praha 1965.
- KAŠPAR, J.: Čelákovice roku 1842. Historicko-topografický obraz města podaný na základě údajů stabilního katastru. In: *Historická geografie* 29, 1997, s. 103–151.
- KEBRDLE, F., starosta v Komárově: *Paměti*. Archiv NTM Praha, č. 1609.
- KELLER, J.: Střední vrstvy a občanská společnost. In: *Sborník prací Fakulty sociálních studií brněnské univerzity*, Sociální studia 5, 2000, s. 175.
- Kinderheit in Böhmen und Mähren*. Hg. J. Losová, Wien 1996.
- KINSKY, Z. R.: *Das Haus Kinsky auf Chlumetz*. Praha 1930.
- KINSKÝ, Z. R.: *Rod Kinských na Chlumci. Z toho, co jsem slyšel a četl*. Praha 1930.
- KINSKÝ, Z. R.: *U nás*. Žďár n. S. 1948, 1995.
- KLABOUC, J.: *Manželství a rodina v minulosti*. Praha 1962.
- KLADIWA, P.: Moravskoostravské politické spolky a formování občanské společnosti na přelomu 19. a 20. století. *Slsb* 2001, s. 241–263.
- KLADIWA, P.: Kdo vládl v Moravské Ostravě? Úloha členů moravsko-ostravského zastupitelstva v nejvýznamnějších spolcích a akciových společnostech. In: *Ostrava. Sborník k dějinám a výstavbě města*, 21, 2003, s. 64–83.

- KLADIWA, P.: Úloha bürgerlich vrstev v obecním výboru a ve významných spolcích města Ostravy v letech 1870–1911. In: *VVM* 2003, s. 249–263.
- KLADIWA, P.: Odkud brát a kam dávat? Komunální hospodaření průmyslového města na přelomu 19. a 20. století. Moravská Ostrava 1875–1910. *Slsb* 2003, s. 421–436.
- KLADIWA, P.: *Obecní výbor Moravské Ostravy 1850–1913*. Ostrava 2004.
- KLADIWA, P.: Problematika odborného a pokračovacího školství v olomoucké obchodní a živnostenské komoře na počátku 20. století. In: *Sborník prací FF OU*, 219/2005, Historie 12. Ostrava 2005, s. 161–173.
- KLADIWA, P.: Město a městská samospráva éry Františka Josefa I. v procesu modernizace. In: *Česko-slovenská historická ročenka 2007*, Brno – Bratislava 2007, s. 23–49.
- KLAPKA, V.: Rozvoj kapitalistických forem podnikání v Čechách za napoleonských válek. In: *HD-EH* 14, 1986, s. 7–44.
- KLÁŠTERSKÁ, A.: Výběr partnera a sňatkový věk dědiců venkovských usedlostí na Štáhlavsku a jejich sourozenců v 18. a na počátku 19. století. *HD* 22, 1998, s. 145–168.
- KLIKA, A. – POUR, J.: *O kulturních a sociálních poměrech v Hořicích před 100 léty*. Archiv NTM, č. 894.
- KLÍMA, A.: *Manufakturní období v Čechách*. Praha 1955.
- KLÍMA, A.: *Na prahu nové společnosti (1786–1848)*. Praha 1979.
- KLIMEŠ, Č.: *Sto roků od zrušení roboty*. Praha 1948.
- KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*. Brno 1993.
- KLOSTERMANN, K.: *V ráji šumavském*. Praha 1969.
- KLUMPAR, V.: *Paměti*. Archiv NTM Praha, č. 585.
- KLUMPAR, V.: *Rodinná kronika*. Archiv NTM Praha, č. 354.
- K novověkým sociálním dějinám českých zemí I. Čechy mezi tradicí a modernizací 1566–1848*. Eds. Z. Kárník – J. Štaif, Praha 1999.
- KODEDOVÁ, O.: K sociální skladbě středočeské vesnice koncem 80. let 19. a na počátku 20. století. *ČsČH* 1973, s. 676–710.
- KODEDOVÁ, O.: K problematice strukturálních změn české vesnice ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století. In: *ČMM* 1976, s. 57–79.
- KODEDOVÁ, O.: Příspěvek k sociální skladbě jihočeské vesnice v období 1880–1914. *ČsČH* 1979, s. 45–75.
- KODROVÁ, J.: Rodina Braunerova (příspěvek ke studiu každodenního života měšťanské společnosti Prahy ve druhé polovině 19. století). In: *OH* 4, 1995, s. 267–279.
- KOŘALKA, J.: Tschechische bürgerliche Landtagsabgeordneten in Böhmen 1861–1913. In: *Bürgertum in der Habsburgermonarchie I*. Wien – Köln 1990, s. 211–221.
- KOŘALKA, J.: Tschechische Bildungsbürger und Bildungskleinbürger um 1900 (am Beispiel der südböhmischen Stadt Tábor). In: H. Stekl – P. Urbanitsch – E. Bruckmüller – H. Heiss (Hg.), *„Durch Arbeit, Besitz, Wissen und Gerechtigkeit.“* Wien – Köln – Weimar 1992, s. 210–221.

- KOŘALKA, J.: *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815–1914. Sociálně-historické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*. Praha, Argo 1996.
- KOŘALKA, J.: Táborští řemeslníci a živnostníci v letech 1848–1850. In: *Táborský archiv* 8, 1997–1998, s. 217–233.
- KOŘALKA, J. – KOŘALKOVÁ, K.: Základní tendence českého vystěhovalectví a české reemigrace do počátku dvacátých let 20. století. In: *Češi v cizině*. Praha, ÚEF ČSAV 1993, sv. 7, s. 30–47.
- KOTYK, J.: Pardubický Slavín. In: *Zprávy Klubu přátel Pardubicka* 25, 1990, č. 9–10, s. 215–218.
- KOVAŘÍK, V.: *Slavní a zapomenutí*. Praha b. r.
- KRAMOLIŠ, Č.: *Vzpomínky*. Olomouc 1948.
- KRÁSNOHORSKÁ, E.: *Z mého mládí*. Praha 1921.
- KREJČÍK, T.: Nobilitovaní bankéři 19. století. In: *Milý Bore... Profesoru Ctiboru Nečasovi k sedmdesátým narozeninám věnují kolegové, přátelé a žáci*. Eds. T. Dvořák, R. Vlček, L. Vykoupil. Brno 2003, s. 129–135.
- KREJČÍK, T.: Poznámky k přeměnám elit na severní Moravě a v rakouském Slezsku v 18. a 19. století. In: *Sborník prací FF OU*, 219, Historie 12, 2005. Profesoru L. Dokoupilovi k sedmdesátinám, s. 233–241.
- KROFTA, K.: *Dějiny selského stavu*. Praha 1949.
- KROGMANN, F. – GULZ, I.: *Doktor der Medizin und Chirurgie, Magister der Augenheilkunde, Ritter des Franz Josefs Ordens, Erster Dozent für Ohrenheilkunde an der Universität Wien k. k. Stadtarmen-Augenarzt der Haupt- und Residenzstadt Wien*. Würzburg 1996.
- KROUPA, J.: *Alchymie štěstí*. Brno 1987.
- KROUPA, J.: Jan Nepomuk Mitrovský: věda a estetika na Moravě v době Francouzské revoluce. *ČMM* 1990, s. 147–157.
- KROUPA, J.: Antropologický obrat a umění v českých zemích kolem roku 1800. In: *Mezi časy... Kultura a umění v českých zemích kolem r. 1800*. Praha 2000, s. 11–23.
- KŘEPELÁKOVÁ, V.: *Struktura a postavení dělnické třídy v Čechách 1906–1914*. Praha 1974.
- KŘIVKA, J.: Hospodaření rolníka Jana Piherta z Domousic v letech 1839–1876. In: *VPZM* 1965, s. 139–165.
- KŘIVKA, J.: Finanční výsledky hospodaření Václava Ječného z Rytířovy Lhoty na Sobotecku v letech 1876–1909. *ČL* 1970, s. 65–80.
- KŘIVKA, J.: *Výnosy hlavních zemědělských plodin v Čechách v letech 1870–1913*. Praha 1989.
- KŘIVSKÝ, P.: *Antonín Veith a František Emanuel Velc*. Praha 1971.
- KŘIŽÍK, F.: *Paměti*. Praha 1952.
- KUBŮ, E. – ŠTAIF, J.: Česká hospodářská elita 1890–1918. In: *Milý Bore...*, s. 107–127.
- KUDĚLA, J.: Zavádění Raabova robotně aboličního systému na panství Starého Města pražského. In: *Seminář a jeho hosté*. Praha 1992, s. 263–270.

- KUDĚLA, J.: Historické kořeny rasového antisemitismu v českých zemích. In: *Emancipácia Židov – antisemitismus – prenasledovanie v Nemecku, Rakúsko-Uhorsku, v českých zemiach a na Slovensku*. Zostavili: J. K. Hoensch – S. Biman – L. Lipták, Bratislava, Veda 1999, s. 27–44.
- KUDLICH, H.: *Rückblicke und Erinnerungen*. 2. vyd. České Budějovice, b. r.
- KULDA, B. M.: *Sbírka kázání a řečí homiletických*. 2 sv., Brno 1852.
- KŮŠ, V.: Obraz průmyslu v Čechách v polovině 19. století ve světle oceňovacího operátu stabilního katastru. In: *HD-EH* 19, 1991, s. 139–288.
- KUTNAR, F.: *Cesta selského lidu k svobodě*. Praha 1948.
- KUTNAR, F.: *Sociálně myšlenková tvářnost obrozenského lidu*. Praha 1948.
- KUTNAR, F.: Dějinný pohled na vesnické společenské vrstvy. *ČL* 1949, s. 97–102.
- KUTNAR, F.: Česká obrozenecká společnost na prahu Velké revoluce francouzské. In: *Sborník Vysoké školy pedagogické v Olomouci*. Historie II. Praha 1955, s. 7–43.
- KUTNAR, F.: *Přehled dějin Československa v epoše feudalismu. IV: doba národního obrození*. Praha 1957.
- KUTNAR, F.: *Počátky hromadného vystěhovalectví z Čech v období absolutismu*. Rozpravy ČSAV, řada společenských věd, ročník 74, sešit 15, Praha 1964.
- KUTNAR, F.: Diskuse o zemědělském vzdělání rolnictva v desetiletí po zrušení poddanství. In: *VPZM* 21, 1981, s. 161–184.
- KUZMIN, M. N.: Alphabetisierung in Europa. In: *Bildungsgeschichte, Bevölkerungsgeschichte, Gesellschaftsgeschichte in den böhmischen Ländern und in Europa*. Wien – München 1988, s. 95–133.
- KÜBECK, M.: *Tagebücher des Karl Friedrich Freiherrn von Kübeck*. Wien 1909.
- LADA, J.: *Kronika mého života*. Praha 1986.
- LÁNÍK, J.: The Development of Czech Towns in the 1830's to 1850's. In: *HD-EH* 15, 1986, s. 377–410.
- LANGER, E.: *Firma Benedict Schroll's Sohn*. Prag 1895.
- LÁZNIČKA, Z.: *Moravská města*. Brno 1948.
- LENDEROVÁ, M.: Lidé v salonech 18. století. In: *Scientific Papers of the University of Pardubice*. Series C, Institute of Languages and Humanities 3, 1997, s. 151–189.
- LENDEROVÁ, M.: Vzory ženského chování a jejich proměny v průběhu 19. století. In: *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 29–44.
- LENDEROVÁ, M.: *K hříchu i k modlitbě. Žena v minulém století*. Praha 1998.
- LENDEROVÁ, M.: Cestování a „obraz druhého“. Obraz Čechů ve francouzských cestovních denících 19. století. In: *Studie... 4*, 1999, s. 9–252.
- LENDEROVÁ, M.: Vstup žen do světa placené práce. In: *Studie... 6*, 2001, s. 184–190.
- LENDEROVÁ, M.: *Zdeňka Braunerová*. Praha 2003.
- LENDEROVÁ, M. – RÝDL, K.: *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Praha – Litomyšl 2006.

- LIPTÁK, D.: Zwei Unternehmer des kulturellen Bereichs in den Habsburgermonarchie. In: *WISOHIM* 3, 1996, s. 51–83.
- LISÁ, E.: *Karel hrabě Chotek, nejvyšší purkrabí Království českého*. NTM Praha, č. 1149.
- LIŠKOVÁ, M.: *Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách v letech 1861–1913*. Praha, SÚA 1994.
- LNĚNIČKOVÁ, J.: *Šumavské sklářství*. Sušice 1994.
- LNĚNIČKOVÁ, J.: *České země v době předbřeznové*. Praha 1999.
- LOBKOWICZ, E.: *Vzpomínky na monarchii*. Praha 1998.
- LÖWENSTEIN, B.: Hnutí měšťanstva a národní orientace v polovině 19. století. (Několik úvah.) *ČČH* 1990, s. 499–513.
- LUFT, R.: Zur Verweiblichung der Schneidergewerbe in Prag um 1900. Strukturwandel und Geschlechterrollen im Handwerk. In: *DP XIII: Žena v dějinách Prahy*. Praha 1996, s. 263–290.
- LUFT, R.: „Des Handwerks goldener Boden“. Handwerker im Übergang zum Kleinunternehmer im Böhmen im späten 19. Jahrhundert. In: *Bürger zwischen Tradition und Modernität*. Hg. R. Hoffmann, Wien – Köln – Weimar 1997, s. 281–334.
- MACKOVÁ, M.: Pardubice v době josefinského katastru (1785). In: *Východočeský sborník historický* 3, 1993, s. 109–114.
- MACKOVÁ, M.: K dějinám státního úřednictva venkovských okresů po roce 1870. Na příkladu města Vysoké Mýto. In: *Studie... 7*, Opava 2001, s. 57–95.
- MACKOVÁ, M.: *Úřednictvo venkovských okresů v Čechách (1850–1914). Se zřetelem k okresům východních Čech*. Ústí nad Orlicí 2001.
- MACHAČOVÁ, J.: *Mzdové a stávkové hnutí dělnictva v průmyslových oblastech českých zemí 1848–1914*. Opava, Slezský ústav ČSAV 1990.
- MACHAČOVÁ, J.: Tendence vývoje mezd dělnictva 1848–1914. Srovnání tzv. starých a nových průmyslových oblastí českých zemí. In: *K hospodářským a sociálním dějinám 19. a 20. století 1*. Opava, Slezský ústav ČSAV 1991, s. 146–319.
- MACHAČOVÁ, J.: Rodina české inteligence v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století 3*, 1993, s. 7–64.
- MACHAČOVÁ, J.: Die Textilgebiete im Riesengebirge und Altvatergebirge im Vergleich. In: *Studie... 19. století 4*, 1994, s. 18–22.
- MACHAČOVÁ, J.: Některé vzory chování předávané v generacích podnikatelů (1850–1950) v českém prostředí. In: *Studie... 19. století 5*, 1995, s. 56–82.
- MACHAČOVÁ, J.: Prostředí továrního dělnictva na konci 19. století: Analýza vzpomínek Františka Halase staršího z let 1885–1913. In: *Studie... 19. století 6*, 1996, s. 63–100.
- MACHAČOVÁ, J.: Prostředí drobného řemeslnictva v českých zemích ve druhé polovině 19. století (analýza pamětí Václava Medka). In: *K novověkým sociálním dějinám českých zemí. II. Z dob rakouských a předlitavských*. Ed. Z. Kárník, Praha 1998, s. 101–114.

- MACHAČOVÁ, J.: Vzdělání a výchova dívek v měšťanské rodině v 1. polovině 19. století (Upomínky K. Světlé). *Slsb* 1998, s. 250–263.
- MACHAČOVÁ, J.: Měšťané poddanských měst (paměti z let 1760–1804 a 1775–1795). In: *Studie... 3*, 1999, s. 89–106.
- MACHAČOVÁ, J.: Jaké bylo dětství v českých zemích v 19. století? In: *Scientific Papers of the University of Pardubice. Faculty of Humanities, Series C, Supplement 5* (2002), s. 61–66.
- MACHAČOVÁ, J.: Textilní odbory v českých zemích a dobové sociální problémy na přelomu století. In: *Studie... 5*, 2000, s. 213–230.
- MACHAČOVÁ, J.: Úředníci jako skupina středních vrstev. *Slsb* 2002, s. 182–191.
- MACHAČOVÁ, J.: Žena ze středních vrstev. Příklad Marie Stretti. In: *Člověk na Moravě 19. století ...*, s. 262–277.
- MACHAČOVÁ, J.: Žena jako „přívěsek“? In: *Dějiny žen...*, s. 209–214.
- MACHAČOVÁ, J.: Žena tvůrce rodinných vztahů? Systém hodnot žen z prostředí inteligence – paměti Zdeňky Janáčkové (1865–1938). In: *Paměti a vzpomínky jako historický pramen*. Ed. M. Sekyrková. Práce z dějin techniky a přírodních věd, 10. Praha 2006, s. 281–293.
- MACHAČOVÁ, J.: Vnitřní obrazy měst středních vrstev v 19. století. In: *Město – identita – paměť*. Eds. B. Soukupová, H. Novotná, Z. Jurková, A. Stawarz. Bratislava 2007, s. 100–108.
- MALÍŘ, J.: Advokát – Příklad JUDr. Václava Šíleného. In: *Člověk na Moravě...*, s. 79–110.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Vývoj sociálních struktur v českých zemích po průmyslové revoluci (1880–1910). In: *Struktura společnosti na území Československa a Polska v 19. století do roku 1918*. Praha, ÚČSSD 1988, s. 110–132.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: *Nástin vývoje textilní výroby v českých zemích v období 1781–1848*. I–III. Opava 1991–1992.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Stav výzkumu sociálního vývoje českých zemí v období let 1781–1914. In: *Studie... 19. století 1*, 1992, s. 9–166.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Význam takzvané velkovýroby v českých zemích v první polovině 19. století (poznámky a hypotézy). In: *Studie... 19. století 1*, 1992, s. 213–285.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Využití beletrie a pamětí při sledování sociálního vývoje (úvodní poznámky). In: *Studie... 19. století 2*, 1993, s. 134–165.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Nádeníci se střídavým zaměstnáním (1850–1914): Wenzl Holek, Lebensgang eines deutsch-tschechischen Handarbeiters. In: *Studie... 19. století 4*, 1994, s. 236–335.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Ökonomische Differenzierung und ihre sozialen Folgen in der unvollkommenen Industrialisierung: Industrieregionen der böhmischen Länder 1800–1938. In: *Studie... 19. století 4*, 1994, s. 7–17.

- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: K profesionalizaci obyvatelstva českých zemí v 19. století. *SISb* 1995, s. 293–305.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Sociální a hospodářský vývoj českých zemí v 19. století. Shrnující poznámky. In: *Studie... 19. století* 6, 1996, s. 241–318.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Vzory chování v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 399–482.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Chudé (dolní) vrstvy společnosti českých zemí v 19. století. Sociální pozice a vzory chování. In: *Studie... 1*, 1998, s. 121–304.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Sociální stratifikace a mobilita v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 2*, 1998, s. 9–138.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: *Sociální pozice národnostních menšin v českých zemích 1918–1938*. Opava, Slezský ústav SZM 1999.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Stav výzkumu horních vrstev společnosti českých zemí v 19. století za léta 1989–1998. In: *Studie... 3*, 1999, s. 19–22.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Sociální historiografie období industrializace českých zemí z let 1990–2000. *ČČH* 2001, s. 294–312.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: *O středních vrstvách v českých zemích 1750–1950*. Opava 2002.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Rodina a vzory rodinného chování. České země 19. a 20. století. In: *Sociálně a národnostně smíšená rodina v českých zemích a ve střední Evropě od druhé poloviny 19. století do současnosti*. Ed. O. Šrajerová. Opava – Praha 2003, s. 5–10.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Teorie, metody a výsledky výzkumu vzorů chování v českých zemích v 19. století a takzvané mentality. In: *Historik zapomenutých dějin. Sborník příspěvků věnovaných prof. dr. Eduardu Maurovi*. Eds. M. Koldinská, A. Velková. Praha 2003, s. 33–41.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Migrace za prací v druhé polovině 19. století a vzory chování. In: *Migrace, tolerance, integrace*. Ed. O. Šrajerová. Opava – Praha 2004, s. 24–27.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Historická pa(z)měť nadloajality Jana Čupíka a vývoj sublokální a lokální existence 1805–2005. Nevědomost, loajalita, lhostejnost, nespokojenost. In: *Napoleonské války a historická paměť*. Eds. L. Fasora, J. Hanuš, J. Malíř. Brno 2005, s. 389–400.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: „Kdo jediné zná, co něho vůkol jest, zůstává vždy dítětem nevědomým.“ In: *Sborník prací FF OU*, 219/2005, s. 141–152.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Úředníci jako součást středních vrstev v 19. století. In: *Opomíjená a neoblíbená v české kultuře 19. století. Úředník a podnikatel*. Eds. T. Petrasová, H. Lorenzová. Praha 2007, s. 38–46.
- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: Sociální dějiny 19. století v českých zemích: z výsledků různých přístupů. In: *Česko-slovenská historická ročenka 2007*, Brno – Bratislava 2007, s. 75–86.

- MACHAČOVÁ, J. – MATĚJČEK, J.: *Problémy obecné kultury v českých zemích 1781–1989*. Opava 2008.
- MACHAR, J. S.: *Profily lidí, dob a poměrů*. Praha, b. r.
- MACHAR, J. S.: *Vídeň*. Praha 1930.
- MACHAR, J. S.: *Třicet roků*. Praha 1931.
- MACHOVCOVÁ, M. – MACHOVEC, M.: *Utopie lidových blouznivců a sektářů*. Praha 1960.
- MAJER, J.: Kašpar hrabě Šternberk (1761–1838). Sonda do chování osvícenského šlechtice. In: *Studie... 19. století 7*, 1997, s. 173–254.
- MAJER, J.: *Kašpar Šternberk*. Praha 1997.
- MALÍŘ, J.: Zur Problematik der tschechischen bürgerlichen Vertretung im mährischen Landtag in den Jahren 1861–1913. In: *Bürgertum in der Habsburgermonarchie I*. Wien – Köln 1990, s. 223–241.
- MALÝ, K. a kol.: *Dějiny českého a slovenského práva do roku 1945*. Praha 1997.
- MAREK, J.: *Česká moderní kultura*. Praha 1998.
- MAREK, P.: K dějinám Křesťansko-sociální strany lidové v letech 1899–1906. *ČČH* 1999, s. 37–52.
- MARKOVÁ-JEŘÁBKOVÁ, A.: *Vzpomínky*. Archiv NTM Praha, č. 1706.
- MARTÍNEK, M.: K problému struktury státního úřednictva v Čechách na počátku 20. století. In: *SH* 21, 1974, s. 75–117.
- MARTÍNEK, Z.: Triviální školy v okolí Pelhřimova na konci 18. století. In: *Vlastivědný sborník Pelhřimovska* 1991, č. 2, s. 3–13.
- MATĚJČEK, J.: K podnikání feudálů v uhelném dolování českých zemí. In: *Studie z dějin hornictví 3*, Praha, NTM 1973, s. 63–85.
- MATĚJČEK, J.: Profesní a kvalifikační změny u dělníků v hornictví a hutnictví železa v českých zemích za kapitalismu. *SISb* 1977, s. 1–22.
- MATĚJČEK, J.: Sociální politika Vítkovických železáren od začátku 70. let do roku 1918. In: *Ostrava. Sborník k dějinám a výstavbě města 9*, Ostrava 1977, s. 236–249.
- MATĚJČEK, J.: *Formování hornictva sokolovského uhelného revíru (1800–1914)*. Opava, Slezský ústav ČSAV 1978.
- MATĚJČEK, J.: Hlavní rysy vývoje techniky a hospodaření v železářství českých zemí od poloviny 70. let 19. století do roku 1914. In: *Z dějin hutnictví 10*, Praha 1981.
- MATĚJČEK, J.: *Vývoj uhelného průmyslu v českých zemích po průmyslové revoluci (do roku 1914)*. Praha 1984.
- MATĚJČEK, J.: Reálné mzdy horníků uhelných dolů v českých zemích do roku 1914. In: *HD-EH* 14, 1986, s. 217–324.
- MATĚJČEK, J.: *Formování sociální skupiny horníků uhlí v českých zemích 1800–1914*. Opava, Slezský ústav ČSAV 1990.
- MATĚJČEK, J.: Majitelé a podnikatelé v uhelném hornictví na území dnešního Československa v 19. století. In: *K hospodářským a sociálním dějinám 19. a 20. století 1*, Opava, Slezský ústav ČSAV 1991, s. 5–145.

- MATĚJČEK, J.: K syntéze sociálních dějin českých zemí v 19. století. In: *Studie... 19. století* 1, 1992, s. 167–212.
- MATĚJČEK, J.: Ke změnám způsobu života na českém venkově ve třetí čtvrtině 19. století: K. Klostermann, V ráji šumavském. Pokus o ekonomicko-sociologickou interpretaci. In: *Studie... 19. století* 2, 1993, s. 255–265.
- MATĚJČEK, J.: Ke způsobu života potenciálních migrantů za prací v době kapitalistické industrializace: Helena Salichová, Ze starých časů. Pokus o historicko-sociologickou interpretaci. In: *Studie... 19. století* 2, 1993, s. 239–254.
- MATĚJČEK, J.: Majitelé, nájemci a pachtýři sklářských hutí v českých zemích 1800–1850 (1875). Paměti babičky Kavalírové. In: *Studie... 19. století* 2, 1993, s. 166–238.
- MATĚJČEK, J.: Malé město v Čechách v polovině 19. století: Hořice v Podkrkonoší. In: *Studie... 19. století* 3, 1993, s. 112–168.
- MATĚJČEK, J.: Malé město v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století* 3, 1993, s. 169–337.
- MATĚJČEK, J.: Obchodníci na venkově a v malém městě v českých zemích v 19. století. Vzpomínky A. Nosálové a J. Vognara. In: *Studie... 19. století* 3, 1993, s. 65–111.
- MATĚJČEK, J.: Poznámky k metodologii sociální historiografie. In: *Studie... 19. století* 2, 1993, s. 7–20.
- MATĚJČEK, J.: Změny prostředí v hornických a hutnických oblastech českých zemí od počátku průmyslové revoluce do roku 1918. In: *Studie... 19. století* 2, 1993, s. 266–282.
- MATĚJČEK, J.: Retardované oblasti českých zemí v 19. století a jejich sociální význam. Příspěvek k problematice neúplné industrializace. In: *Studie... 19. století* 4, 1994, s. 23–235.
- MATĚJČEK, J.: Maloměstští řemeslníci ve druhé polovině 19. století: Alois Beer, Památosti mého podomování. In: *Studie... 19. století* 5, 1995, s. 169–200.
- MATĚJČEK, J.: Poznámky k vývoji sociální skupiny průmyslových podnikatelů a vlastníků v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století* 5, 1995, s. 83–168.
- MATĚJČEK, J.: Vzory chování v 19. století: přehled výsledků výzkumu (české země). In: *Studie... 19. století* 5, 1995, s. 201–327.
- MATĚJČEK, J.: Majetky, důchody a investiční možnosti v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století* 6, 1996, s. 101–240.
- MATĚJČEK, J.: Úvodní poznámky ke studiu vzorů a forem socializace v českých zemích v 19. století. In: *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 255–328.
- MATĚJČEK, J.: Dělnické hnutí v českých zemích do roku 1914. In: *Studie... 2*, 1998, s. 153–196.
- MATĚJČEK, J.: Rok na vsi. Sonda do sociální situace na jihomoravské vesnici v poslední čtvrtině 19. století. *SISb* 1998, s. 264–284.
- MATĚJČEK, J.: Úvodní studie k výzkumu kulturního vývoje českých zemí a kultivace jejich obyvatelstva 1781–1914 (1938). In: *Studie... 5*, 2000, s. 273–313.

- MATĚJČEK, J.: Ke studiu středních vrstev společnosti českých zemí v devatenáctém a dvacátém století: počty úřednictva v období 1781–1938. *Slsb* 2002, s. 1–10.
- MATĚJČEK, J.: Střední vrstvy v českých zemích – tradice a dlouhodobý vývoj vlastností. *Slsb* 2002, s. 241–250.
- MATĚJČEK, J.: Živnostníci v českých zemích v 19. století. *Slsb* 2004, s. 161–183.
- MATĚJČEK, J.: Pět idejí lidových vrstev. K zapomenutému projektu profesora Grosse. In: *Věstník grantu KSČ a radikální socialismus v Československu 1918–1989*, 12/2005, s. 60–66.
- MATĚJČEK, J.: Nedorozumění historiografů/ek? Fasety patriarchalismu a ženské emancipace. In: *Dějiny žen...*, s. 215–219.
- MATĚJČEK, J.: Funkce a prožitek města industriální epochy v českých zemích (1800)–1900–2000. In: *Město – identita – paměť*, s. 88–98.
- MATĚJČEK, J. – WIESNEROVÁ, E.: K vývoji Vítkovických železáren 1875–1914. In: *Průmyslové oblasti 4*, Ostrava 1973, s. 78–124.
- MAUR, E.: Vývojové etapy českého velkostatku v období přechodu od feudalismu ke kapitalismu. In: *HD-EH 7*, 1981, s. 203–226.
- MAUR, E. – HORSKÁ, P.: Zemědělské obyvatelstvo českých zemí (Čechy, Morava, Slezsko) v 17. až 19. století. In: *HD 10*, 1986, s. 177–189.
- MEGNER, K.: *Beamte. Wirtschafts- und sozialgeschichtliche Aspekte des k. k. Beamten-tums*. Wien 1986.
- MĚCHÝŘ, J.: Vzory chování dělníka v českých zemích v 19. století. In: *Studie...* 1, 1998, s. 99–120.
- MĚCHÝŘ, J. – MATĚJČEK, J.: *Černé miliony*. Ústí n. L. 1987.
- MELVILLE, R.: Adel und Grundherrschaft in Böhmen an der Schwelle des bürgerlichen Zeitalters. In: *Adel im Wandel*. Hg. H. Feigl – W. Rosner, Wien 1991, s. 75–87.
- MELVILLE, R.: *Adel und Revolution in Böhmen. Strukturwandel von Herrschaft und Gesellschaft in Österreich um die Mitte des 19. Jahrhunderts*. Mainz 1998.
- MERTL, J.: *Byrokracie*. Praha 1937.
- MÍČHALOVÁ, M. – VLKOVÁ, M.: Úřednictvo firmy Georg Schicht a. s. v letech 1906–1918. In: *Studie...* 5, 2000, s. 119–152.
- Modernita, identita, stereotyp, konflikt. Česká společnost po hilsneriádě*. Eds. B. Soukupová, P. Salner, Praha 2004.
- MORAVCOVÁ, M.: Společenská setkání žen. Rituál a konvence ve společenských kontaktech středních vrstev města. In: *DP XIII*, 1993, s. 223–231.
- MORÁVKOVÁ, J.: Problematika týraného, zanedbaného a zneužívaného dítěte na přelomu 19. a 20. století. In: *Dítě a dětství...*, s. 191–204.
- MRŠTÍKOVÉ, A. a V.: *Rok na vsi*. Praha 1984.
- MUSILOVÁ, D.: Politika: poslání, nebo profese? In: *Dějiny žen...*, s. 387–406.
- MÜLLER, K. jr.: Heslo „Svůj k svému“ v hospodářské emancipaci české společnosti. Česká společnost, nacionalismus a národní hospodářství. In: *Střední Evropa 1999*, č. 89, s. 109–123, č. 90, s. 88–104.

- MYŠKA, M.: Způsob života domácích tkalců ve slezsko-moravské plátenické oblasti před nástupem průmyslové revoluce ve světle pozůstalostních spisů. *ČSM* 1985, série B, s. 151–175.
- MYŠKA, M.: Šlechta v Čechách, na Moravě a ve Slezsku na prahu buržoazní éry. *ČSM* 1987, série B, s. 46–75.
- MYŠKA, M.: Der Adel der böhmischen Länder. Seine wirtschaftliche Entwicklung. In: *Der Adel an der Schwelle des bürgerlichen Zeitalters 1780–1860*. Hg. A. von Reden-Dohna und R. Melville, Stuttgart 1988, s. 169–189.
- MYŠKA, M.: Opožděná industrializace. Lnářský a bavlnářský průmysl na Frýdecku a Místecku od počátku průmyslové výroby. In: *Lnářský průmysl*, Supplementum 10, Trutnov, Texlen 1991.
- MYŠKA, M.: Prolegomena k historickému výzkumu podnikatelstva jako sociální skupiny. In: *Pocta Josefu Polišenskému*. Olomouc, FF Univerzity Palackého 1996, s. 119–126.
- MYŠKA, M.: *Rytíři průmyslové revoluce. Šest studií k dějinám podnikatelů v českých zemích*. Ostrava 1997.
- MYŠKA, M.: Salicherové – historie jedné podnikatelské rodiny. *VVM* 1999, č. 3, s. 247–259.
- MYŠKA, M.: *Rozbřesk podnikatelů*. Moravský Beroun 2000.
- MYŠKA, M.: „Nová šlechta“ z řad peněžníků, obchodníků a průmyslníků v českých zemích v 19. století. In: *Pocta Janu Janákovi. Předsedovi Matice moravské, profesoru Masarykovy univerzity věnují k sedmdesátinám jeho přátelé a žáci*. Brno 2002, s. 355–361.
- MYŠKA, M.: Inženýr – Příklad Viléma Jičinského. In: *Člověk na Moravě...*, s. 47–60. *Na křižovatce kultur. Historie československých Židů*. Ed. M. Bergerová, Praha 1992.
- NĚMCOVÁ, B.: *Národopisné a cestopisné obrázky z Čech*. Praha 1951.
- NĚMCOVÁ, B.: *V zámku a podzámčí*. Praha 1981.
- NERUDA, J.: *Povídky malostranské*. Praha 1956.
- NEŠPOR, Z. R.: *Víra bez církve*. Ústí nad Labem 2004.
- NEUMANN, J.: K zakládání textilních továren ve Dvoře Králové nad Labem. In: *Bedřich Mendl, profesor hospodářských dějin Univerzity Karlovy 1892–1992*. Praha 1997, s. 161–175.
- NEZBEDA, V.: Poznámky o robotě a společenské diferenciaci na choceňském panství. *Listy Orlického muzea* 25, 1967, s. 99–127.
- NOSEK, Š.: Josef Florián v Náchodě, aneb Neprodajný v Sodomě byrokratů. In: *Stopami dějin Náchodska* 3, 1997, s. 87–94.
- NOVÁK, P.: Čerminští a miskovičtí sedláci v druhé polovině 19. a počátkem 20. století. In: *Studie...* 3, 1999, s. 107–132.
- NOVÁK, P.: Východočeský venkov očima Terezy Novákové. (Pokus o sociálně ekonomickou interpretaci.) In: *Studie...* 4, 1999, s. 135–168.
- NOVÁK, P.: Josef Holeček – Jak u nás žijí a umírají (Sonda do sociální situace na jihočeské vesnici druhé poloviny 19. století). In: *Studie...* 5, 2000, s. 61–92.

- Nové ilustrované listy*, ročník XX, 1913, a ročník XXI, 1914. Red. J. F. Otčenášek.
- NOVOTNÝ, J.: *Matěj Václav Kramerius*. Praha 1973.
- NOVOTNÝ, K.: Rozmístění manufakturní výroby v českých zemích kolem r. 1790. In: *HD-EH* 11, 1983, s. 5–94.
- NOVOTNÝ, K.: *Živelná sociální aktivita pražského dělnictva (1770–1860)*. Praha 1989.
- NOVOTNÝ, K.: *Severočeští tiskaři kartounu v první polovině 19. století*. I. Praha 1993.
- NOVÝ, P.: Počátky obchodu se skleněnou bižuterií na Jablonecku v letech 1750–1850. In: *Studie...* 5, 2000, s. 153–164.
- OKÁČ, A.: *Český sněm a vláda před březnem 1848*. Praha 1947.
- Österreichische Statistik, 1. Band*, Berufstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 31. Dezember 1880.
- Österreichische Statistik, Band 33*, Berufstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 31. 12. 1890.
- Österreichische Statistik, Band 66*, Berufstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 1900.
- Österreichische Statistik, Band 75*, Ergebnisse der gewerblichen Betriebszählung vom Juni 1902.
- Österreichische Statistik – Neue Folge. Band 3*, Berufstatistik nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 1910.
- OULEHLOVÁ, D.: *Josef Šesták*. Praha, Památník národního písemnictví 1984.
- PÁLKA, P.: O důsledcích moderních postojů kroměřížských Židů ve druhé polovině 19. století. In: *Židé a Morava*. Kroměříž 1998, s. 74–91.
- Paměti a korespondence B. Rajske z let 1839–1844*. Vyd. Ž. Podlipská, Praha 1872.
- Paměti F. J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770–1816*. Vyd. J. Skopec, Praha 1907–1908.
- PAVLATOVÁ, L.: Dvojí pojednání o výchově šlechtické mládeže koncem 18. a počátkem 19. století. In: *Studie...* 19. století 7, 1997, s. 139–172.
- PAVLÍK, Z.: Dynamika hospodářsko-společenské struktury obyvatelstva českých zemí. *Demografie* 1959, s. 145–164.
- PĚKNÝ, J.: *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. Praha 1993.
- PEŠA, V.: Několik poznámek k vývoji zemědělství na Moravě a ve Slezsku v letech 1890–1917. *ČMM* 1955, s. 107–125.
- PEŠÁK, V.: Populační a sociální stav poddanských rodin ve východních Čechách v 1. polovině 19. století. *ČL* 1947, s. 61–65, 84–89, 107–110.
- PEŠEK, J.: Německá diskuse z let 1985–1992 o tématu: Bürgertum-Bildungsbürgertum konce 18. až počátku 20. století. *ČČH* 1994, s. 104–121.
- PEŠEK, J.: *Od aglomerace k velkoměstu. Praha a středoevropské metropole 1850–1920*. Praha 1999.
- PETRÁŇ, J. a kol.: *Dějiny hmotné kultury*. Praha 1985.

- PETRÁŇOVÁ, L.: Nové historickoantropologické proudy evropského národopisu. (K problému integrované „historické sociální vědy“.) *ČL* 1991, s. 21–29.
- PETRÁŇOVÁ, L. – PETRÁŇ, J.: Každodennost Martina Ješuty (1780–1860). In: *SVPP* 32, 1992, s. 119–214.
- PICHL, J. B.: *Vlastenecké vzpomínky*. Praha 1936.
- PINKAVA, J.: *Jevíčko v letech 1848–1918*. Jevíčko, MÚ 1993.
- PISLING, Th.: *Nationalökonomische Briefe aus der nordöstlichen Böhmen*. Prag 1856.
- PITRONOVÁ, B.: Průmyslová oblast a některé předpoklady formování moderního společenského vědomí. *SISb* 1966, s. 1–27.
- PITRONOVÁ, B.: *Těšínské Beskydy na sklonku feudalismu*. Brno 1968.
- PITRONOVÁ, B.: *Haličské migrace na Ostravsku*. Opava, Slezský ústav ČSAV 1979.
- POHL-DOBERSKÝ, J.: *Vylidňování venkova v Čechách v období 1860–1930*. Praha 1932.
- POKLUDA, Z.: Pronikání buržoazie do sféry deskového velkostatkářského vlastnictví na Moravě v polovině 19. století. *VVM* 1981, s. 165–178.
- POKLUDOVÁ, A.: Formování technické inteligence v Moravské Ostravě na konci 19. a na počátku 20. století. In: *Ostrava...*, 20, 2001, s. 28–59.
- POKLUDOVÁ, A.: Mezigenerační sociální mobilita vzdělaných občanů na přelomu 19. a 20. století v Opavě na základě církevních matrik sňatků. In: *HD* 26, 2002, s. 101–122.
- POKLUDOVÁ, A.: Formování pedagogických profesí v Moravské Ostravě na přelomu 19. a 20. století. In: *Ostrava...*, 21, 2003, s. 84–97.
- POKLUDOVÁ, A.: Emancipovaná a přesto nešťastná. Sebereflexe začínající učitelky z počátku 20. století. In: *Dějiny žen...*, s. 363–372.
- POKLUDOVÁ, A.: Opavská advokacie v druhé polovině 19. a na počátku 20. století. *SISb* 2004, s. 184–194.
- POKLUDOVÁ, A.: Lékař. Příklad Františka Boučka a Nikodéma Krocza. In: *Člověk na Moravě...*, s. 61–78.
- POKLUDOVÁ, A.: Soukromý úředník. Příklad bratří Krämerových a Josefa Dworzaka. In: *Člověk na Moravě...*, s. 278–292.
- POKLUDOVÁ, A.: *Formování inteligence na Moravě a ve Slezsku 1857–1910*. Opava 2008.
- POKORNÁ, M.: Hrdinové českých dějin v nehrdinské době. Čítanky a učebnice 50. let 19. století. In: *Vzdělání a osvěta v české kultuře 19. století*. Eds. K. Bláhová, V. Petrbok. Praha 2004, s. 111–116.
- POKORNÁ-PURKYŇOVÁ, R.: *Život tří generací*. Praha 1944.
- POKORNÝ, J.: Praktische Erziehung, Gewerbsgeist und Entstehung der tschechischen Unternehmerschaft. In: H. Stekl – P. Urbanitsch – E. Bruckmüller – H. Heiss (Hg.), *„Durch Arbeit, Besitz, Wissen und Gerechtigkeit“*. Wien – Köln – Weimar 1992 (Bürgertum in der Habsburgermonarchie II.), s. 222–230.
- POKORNÝ, J.: *Český svět. I. 1889–1918*. Praha 1997.
- POKORNÝ, J.: Vytváření čtenářských zájmů. In: *Studie... 19. století* 7, 1997, s. 105–116.

- POKORNÝ, J.: *Lidová výchova na přelomu 19. a 20. století*. Praha 2003.
- POKORNÝ, J.: *Odkaz Josefa Hlávky. Historie české akademie věd a umění, Hlávkových studentských kolejí, nadací Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, jakož i Národohospodářského ústavu*. Praha 2005.
- POLÁČEK, K.: *Okresní město*. Praha 1953.
- Politické strany a spolky na jižní Moravě*. Břeclav 1993.
- POPELKA, P.: Rychlost cestování na moravských a slezských silnicích v 18. a 19. století. In: *Sborník prací FF OU*, 232/2007, Historie 14, Ostrava 2007. Doc. PhDr. Ludmile Ne-sládkové, CSc., k narozeninám, s. 181–196.
- PORTHEIM, G. von: *Vzpomínky*. Archiv NTM, č. 853.
- POUZAR, V.: *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha 1996.
- PRAŽÁK, F.: *Půl století. Paměti*. Praha 1946.
- PRERADOWICH, N. von: *Die Führungsschichten in Österreich und Preußen (1804–1918). Mit einem Einblick bis zum Jahre 1945*. Wiesbaden 1955.
- Profesionalizace akademických povolání v českých zemích v 19. a první polovině 20. století*. Eds. P. Svobodný – J. Havránek, Praha 1996.
- PROCHÁZKOVÁ, E.: Benešov na sklonku 19. století ve vzpomínkách Otakara Horáka. In: *SVPP* 38, 1988, s. 175–219.
- Proto-industrialisierung in Europa*. Hg. M. Cerman – S. C. Ogilvie, Wien 1994.
- Proudy české umělecké tvorby 19. století*. Praha, Ústav teorie a dějin umění 1990.
- PRŮCHA, V. a kol.: *Hospodářské dějiny Československa v 19. a 20. století*. Praha 1974.
- Přehled Československých dějin*. I, II/1 a II/2. Praha 1959 a 1960.
- Přirozená měna obyvatelstva českých zemí v 17. a 18. století*. Praha 1999.
- PULLMANN, M.: Zneuznání, konflikt, revoluce. Místo hodnotových orientací a praktického jednání historických aktérů v dynamice sociálních hnutí. In: *K novověkým sociálním dějinám českých zemí, VI. Sociální dějiny dnes*. Eds. J. Čechurová, J. Štaif. Praha 2004, s. 59–67.
- PURŠ, J.: Die Aufhebung der Hörigkeit und die Grundentlastung in den Böhmischen Ländern. In: *Second International Conference of Economic History, Aix-en-Provence 1962*. Paris 1962, s. 247–257.
- PURŠ, J.: Changes in the Standard of Living and Nutrition of the Working Class in the Czech Lands: 1849–1879. In: *HD-EH* 15, 1986, s. 83–320.
- QUIS, L.: *Kniha vzpomínek*. Praha 1902.
- RADIMSKÝ, J.: Jak žil moravský sedlák před 150 lety. *Brněnský archivní věstník* 1958, č. 4, s. 58–59.
- RAIS, K. V.: *Ze vzpomínek I. Psáno 1920–1921*. Praha, b. r.
- RAK, J.: *Bývali Čechové. České historické mýty a stereotypy*. Praha 1994.
- RAŠÍN, V.: *Paměti Dr. A. Rašína*. Brno 1994.
- REIF, H.: *Westphälischer Adel 1770–1860. Vom Herrschaftsstand zur regionalen Elite*. Göttingen 1979.

- RIEGGER, J. A.: Tabelarisches Verzeichnis der Fabriken, Kommerzialhandwerke und Professionisten in Böhmen 1786. In: *Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen*. Heft VIII, 1788.
- RIEGGER, J. A.: *Archiv der Geschichte und Statistik, insbesondere von Böhmen*. II. Leipzig 1793.
- RIEGGER, J. A.: Fabriken- und Manufakturenstand in Böhmen im Jahre 1792. In: *Archiv der Geschichte und Statistik, insbesondere von Böhmen*. 3. Teil. Dresden 1793.
- RICHTEROVÁ, A.: Lobkovická roudnická knihovna. In: *DP IX/I*, Praha 1991, s. 235–241.
- ROBEK, A.: *K etnografickému studiu sociálních vztahů*. Praha, SPN 1965.
- ROBEK, A.: K některým otázkám rodinného života v Noutonicích u Prahy v 90. letech minulého století. In: *Vesnice I*, Praha, ÚEF ČSAV 1973, s. 190–238.
- ROBEK, A.: *Lidové kronikářství na Kralupsku a Mělnicku*. Národopisná knihovna 8. Praha, ÚEF ČSAV 1974.
- ROBEK, A.: K problematice uzavírání sňatků na základě farního materiálu z Ořechu (Praha-západ) z roku 1820. *ČL* 1977, s. 108–119.
- ROBEK, A.: *Městské lidové kronikářství na Rychnovsku*. I, II. Edice lidových kronikářských textů. Národopisná knihovna 32. Praha 1978.
- ROBEK, A.: *Lidové kronikářství na Lounsku*. *Prameny lidové proveniencce* 3. Praha, ÚEF ČSAV 1979.
- Robota a první dnové svobody. Z tatínkových pamětí uvádí prof. Dr. V. Dědina*. Část první. Praha 1933.
- ROUBÍK, F.: Vyšetřování poddanských poměrů v roce 1827. *Časopis pro dějiny venkova* 16, 1929, s. 217–222.
- RŮŽIČKA, J.: Schauerova vize společenské reformy. In: *K poctě Jaroslava Marka. Sborník prací k 70. narozeninám*. Praha, Historický ústav AVČR 1996, s. 199–213.
- RYŠAVÁ, E.: Obraz života městských žen v kramářských písních. In: *DP XIII*, 1996, s. 185–193.
- ŘEŘICHOVÁ, V.: Proměny čtenářství a funkcí četby dětí od konce 18. do začátku 21. století. In: *Dítě a dětství...*, s. 151–161.
- ŘÍHA, O.: *Hospodářský a sociálně politický vývoj Československa 1790–1945*. Praha 1946.
- SAAR, F. von: *Requiem lásky*. Praha 1971.
- SAAR, F. von: *Smutné lásky*. Praha 1986.
- SAK, R.: *Rieger: Příběh Čecha 19. věku*. Semily 1993.
- SAK, R.: *Salon dvou století. Anna Lauermannová a její hosté*. Praha 2003.
- SAK, R. – BEZECNÝ, Z.: *Dáma z rajského ostrova. Sidonie Nádherná a její svět*. Praha 2000.
- SALICHOVÁ, H.: *Ze starých časů. Kronika slezského kraje*. Praha 1947.
- SAUER, E.: *Straße, Schmutz, Lottospiel*. Göttingen 1989.
- Sborník k problematice multietnicity*. Ed. Z. Kárník, Praha, FF UK 1996.

- SEALSFIELD, Ch.: *Rakousko, jaké je*. Praha 1992.
- SECKÁ, M.: Americký klub dám. *ČL* 1995, s. 55–56.
- SEDLÁČKOVÁ, B.: Kariéra českého žurnalisty a spisovatele druhé poloviny 19. století: Josef Holeček, Pero. Analýza autobiografického románu. In: *Studie...* 4, 1999, s. 193–202.
- SEKOTOVÁ, V.: První manufakturní podnikání v Lanškrouně. In: *Sborník Okresního archivu Ústí nad Orlicí* 2, 1990, s. 23–41.
- Seminář a jeho hosté*. Praha, FF UK 1992.
- SIXT, A.: *Geschichte der Teschner Werke*. Rukopis v literárním archivu Slezského ústavu v Opavě.
- Schematismus und Statistik des Großgrundbesitzes im Königreiche Böhmen*. Von Ig. Titel. Praha 1906.
- SCHLITTER, H.: *Aus Österreichs Vormärz. Sv. 2 – Böhmen*. Zürich – Leipzig – Wien 1920.
- SCHMID-EGGER, B.: *Klerus und Politik in Böhmen um 1900*. München 1974.
- SCHMIED, E.: *Jakob und Anton Veith*. *Bohemia-Jahrbuch* 1986, s. 305–318.
- SCHNABEL, G. N.: *Tafeln zur Statistik des Königreiches Böhmen*. Prag 1848.
- SLAPNICKA, H.: Beamtenerziehungsanstalten – Nährboden für Kritik und Aufruhr: Die Juristenausbildung in Prag und Olmütz im Vormärz. In: *Bohemia* 34, 1993, s. 29–46.
- SLOKAR, J.: *Geschichte der österreichischen Industrie und ihrer Förderung unter Kaiser Franz I*. Wien 1914.
- Slovník českých spisovatelů*. Praha 1964.
- SMUTNÝ, B.: Formování podnikatelské buržoazie ve lnářském průmyslu v Podkrkonoší. In: *Lnářský průmysl* 4. Trutnov 1984, s. 95–116.
- SMUTNÝ, B.: K obchodním aktivitám rodiny Zebů s jihlavským sukem v 18. století. In: *Vlastivědný sborník Vysočiny*. Oddíl věd společenských 11, 1998, s. 147–165.
- SMUTNÝ, B.: Ludvík Ferdinand Prokop z Rabštejna, aneb Život a kariéra komerčního úředníka na Moravě v 18. století. *ČMM* 1999, s. 5–26.
- SOCHOROVÁ, L.: Každodennost v deníkových záznamech hraběte Jana Josefa z Vrtby z roku 1752. In: *SVPP* 34, 1994, s. 129–142.
- SOMMER, J. G. D.: *Böhmen*. Sv. 1–15. Prag 1833–1847.
- SOUKUPOVÁ, B.: České a německé spolky v Praze v 60. až 80. letech 19. století. In: *Pražané. Jiní – druzí – cizí. Lidé města* 1. Praha 1992, s. 7–28.
- Společnost pro podporu německé vědy, umění a literatury v Čechách. Die Gesellschaft zur Förderung Deutscher Wissenschaft, Kunst und Literatur in Böhmen (Deutsche Akademie der Wissenschaften in Prag). 1891–1945*. Zprac. A. Míšková a M. Neumüller, Praha, Archiv AV ČR 1994.
- SPURNÝ, F.: Mährisch Schönberg – Eine Domäne der deutschen Industrie. In: P. Urbantsch – H. Stekl (Hg.), *Kleinstadtbürgertum in der Habsburgermonarchie 1862–1914*. Wien – Köln – Weimar 2000, s. 340–353.

- SRB, V.: *Tisíc let obyvatelstva českých zemí*. Praha 1998.
- Stadt und Bürgertum im Übergang von der traditionellen zur modernen Gesellschaft*. Hg. L. Gall, München 1993.
- Stará Praha v příbězích Ignáta Herrmanna a v dobových fotografiích*. Praha 1995.
- STARCOVÁ, M.: Proměny zásobování a obchodu v Praze na přelomu 19. a 20. století. In: *PSH* 1998, s. 187–211.
- STAŠEK, A.: *Vzpomínky*. Praha 1925.
- STAŠEK, A.: *Blouznivci našich hor*. Praha 1948.
- STEINBACHOVÁ, V.: Vývoj učňovského školství na Domažlicku do r. 1945. In: *Okresní archiv Domažlice* 11, 1988, s. 5–20.
- STEINER, J.: Hospodářský vývoj průmyslových oblastí českých zemí v období 1. republiky. In: *Průmyslové oblasti českých zemí (1780–1945)*, sv. 2: 1918–1938, část 1. Opava, Slezský ústav ČSAV a Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity 1991.
- STEKL, H.: *Österreichs Aristokratie im Vormärz*. Wien 1973.
- Sto let Jednoty k povzbuzení průmyslu v Čechách*. Praha 1934.
- STOKLÁSKOVÁ, Z.: „Každému individuu jeho místo.“ Proces sociálního ukázněvání v Rakousku 1760–1835. In: *Sborník prací FF OU*, 219, Historie 12, 2005. Profesoru Lumíru Dokoupilovi k sedmdesátinám, s. 75–83.
- STÖLZL, Ch.: *Die Ära Bach in Böhmen*. München – Wien 1971.
- STRETTIOVÁ, M.: *O starých časech a dobrých lidech*. 5. vydání. Praha 1947.
- STROBL, L. H.: *Verlorene Heimat. Jugenderinnerungen aus deutschen Ostland*. Stuttgart 1920.
- SVADBOVÁ, B.: První vysokoškolačky na pražské univerzitě a jejich uplatnění. *Tvar* 1993, č. 39–40, s. 14–15.
- SVÁTEK, F.: Co jsou sociální dějiny. In: *Úvod do studia hospodářských a sociálních dějin*. Red. Z. Jindra, Praha 1997, s. 67–107.
- SVĚTLÁ, K.: *Z literárního soukromí*. Praha 1880.
- SVOBODA, J.: Ke studiu sociálního rozvrstvení venkovského lidu v Čechách ve druhé polovině 18. století. *ČsČH* 1957, s. 447–473.
- SVOBODNÝ, P. – HLAVÁČOVÁ, L.: *Dějiny lékařství v českých zemích*. Praha 2004.
- ŠIMŮNKOVÁ, A.: Statut, odpovědnost a láska: vztahy mezi mužem a ženou v české měšťanské společnosti 19. století. *ČČH* 1997, s. 55–107.
- ŠMERDA, M.: Franz Anton von Blanc ve Slezsku: střet západního osvícence s nevolnictvím. *SISb* 2000, s. 264–278.
- ŠOLLE, Z.: *Vojta Náprstek a jeho doba*. Praha 1994.
- ŠPIRITOVÁ, A.: *Slovník představitelů státní správy v Čechách v letech 1805–1918*. Praha, Státní ústřední archiv 1993.
- ŠTAIF, J.: Česká národní společnost a její politické elity v letech 1848–1911. In: *Bratři Grégrové a česká společnost v druhé polovině 19. století*. Ed. P. Vošahlíková, Praha 1997, s. 9–28.

- ŠTAIF, J.: Multietnicita a statistika v českých zemích 1790–1880. In: *Sborník k problematice multiethnicity*. Ed. Z. Kárník, Praha 1996, s. 13–42.
- ŠTAIF, J.: Předrevoluční společnost v Čechách jako předmět historického výzkumu. In: *K novověkým sociálním dějinám českých zemí I*. Praha, Karolinum 1999, s. 166–207.
- ŠTAIF, J.: *Obezřetná elita. Česká společnost mezi tradicí a revolucí 1830–1850*. Praha 2005.
- ŠŤASTNÁ, J.: Změny ve způsobu života tkalců na Náchodsku v procesu industrializace (se zřetelem k rodinnému životu). Praha, ÚEF ČSAV 1970.
- ŠŤOVÍČEK, J.: Wolfrumové a železářství. In: *Z dějin hutnictví 19*, s. 129–141. Šumperk. Město a jeho obyvatelé. Šumperk 1996.
- THIR, K.: *Staré domy a rodiny tábořské*. 2 sv., Tábor 1920.
- TOŠNEROVÁ, M.: Beraun – Im Sog fortschneitender Modernisierung. In: P. Urbanitsch – H. Stekl (Hg.), *Kleinstadtbürgertum in der Habsburgermonarchie 1862–1914*. Wien – Köln – Weimar 2000, s. 137–170.
- TRKANOVÁ, M.: *U Janáčků. Podle vyprávění Marie Stejskalové*. Praha 1959.
- TURKOVÁ, H.: Zapomenutý polyhistor hrabě Jiří Buquoi. In: *Miscelanea 7*, 1990, č. 2, s. 131–165.
- TYWONIAK, J.: *Benešov a Konopiště v minulosti*. Benešov, Městský úřad 1995.
- UHLÍŘ, D.: Brněnští augustiniáni v 19. století a případ Filipa Neděle. *ČMM* 1995, s. 311–324.
- UCHALOVÁ, E.: *Česká móda 1870–1918: Od valčíku po tango*. Praha 1997.
- URBAN, O.: *Kapitalismus a česká společnost*. Praha 1978.
- URBAN, O.: *Česká společnost 1848–1918*. Praha 1982.
- URBAN, O.: Bürgerlichkeit und das tschechische Bildungsbürgertum. In: H. Stekl – P. Urbanitsch – E. Bruckmüller – H. Heiss (Hg.), „*Durch Arbeit, Besitz, Wissen und Gerechtigkeit*.“ Wien – Köln – Weimar 1992 (Bürgertum in der Habsburgermonarchie II.), s. 203–209.
- URFUS, V.: Průmyslový liberalismus a české měšťanstvo v období národního obrození. In: *Právně-historické studie 10*, 1964, s. 5–32.
- URFUS, V.: Pražští směnárníci a bankéři v 18. století. In: *PSH* 1967–1968, s. 44–57.
- URFUS, V.: Peněžníci předbřeznové Prahy. In: *PSH 7*, 1972, s. 107–128.
- Ústřední moc a regionální samospráva*. Mikulovská sympozia, XXIII, 1993. Břeclav, Okresní archiv, b. r.
- UTÍKAL, B. – GENTTNER, V.: Městský a vrchnostenský lékař František Xaver Riedel. In: *Genealogická a heraldická ročenka 12*, 1992, s. 3–7.
- VACEK, J.: Dominikální poddaní v lesních vsích tachovského panství v 17.–19. století. In: *Sborník Pedagogické fakulty v Plzni, marxismus-leninismus a dějepis 6*, 1965, s. 33–95.
- VÁVRA, M.: Malá uvědomělost a nezájem venkovského lidu – velká překážka zakládání nižších zemědělských škol na Moravě v letech 1848–1866. In: *Acta Universitatis Agriculturae XXIV*, 1, Brno 1976, s. 171–177.

- VÁVRA, M.: Úsilí o založení nižších zemědělských škol na Moravě a ve Slezsku v letech 1848–1866. In: *Acta Universitatis Agriculturae XXIII*, 1975, č. 2, s. 395–401.
- VELEK, L.: „Takový život nestojí za zlámanou grešli.“ Obrázky ze života českých poslanců 19. století. *Kuděj* 2000, č. 2, s. 49–63.
- VELKOVÁ, A.: Nemanželské dítě ve venkovské společnosti na přelomu 18. a 19. století. In: *Dítě a dětství...*, s. 205–227.
- VELKOVÁ, A.: Složení domácností a problematika čelední služby na panství Štáhlavy počátkem 19. století. In: *Historik zapomenutých dějin. Sborník příspěvků věnovaných prof. dr. Eduardu Maurovi*. Eds. M. Koldínská, A. Velková. Praha 2003, s. 140–161.
- VELKOVÁ, A.: Výzkum sociální mobility na příkladu osob narozených v letech 1791–1800 na panství Štáhlavy. In: *HD 27*, 2005, s. 109–137.
- VELKOVÁ, A.: Problémy venkovské společnosti v letech 1700–1850. *ČČH* 2007, s. 809–857.
- VELKOVÁ-KLÁŠTERSKÁ, A.: Zásahy státu do vztahu mezi vrchností a poddanými a jejich dopad na vesnickou rodinu na přelomu 18. a 19. století. In: *Časopis Národního muzea – řada historická* 1999, č. 3–4, s. 53–73.
- VESELÁ, Z.: *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Brno 1992.
- VIDLÁKOVÁ, P. – LENDEROVÁ, M.: „... Skvrny něžného pohlaví“, aneb Soukromý život prvních učitelek v Čechách. In: *Studie...* 3, 1999, s. 133–144.
- VIKA, K.: *Zápisky podučitelovy*. Praha, b. r.
- VOLF, J.: *Z pamětí starého českého sedláka. Kus selské historie z druhé poloviny XIX. století*. Ed. E. Cízl. Hradec Králové 1932.
- VONDROVÁ-FASTROVÁ, M.: *Paměti z Fastrova mlýna*. Brno 1948.
- VOSTŘEBALOVÁ, V.: *Mlynáři Hlavsové*. Archiv NTM, č. 1576.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: Kvalifikace, profesionalizace a tzv. ženská povolání v českých zemích. In: *Dějiny žen...*, s. 357–362.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: *Formování české občanské společnosti ve druhé polovině 19. století a na počátku 20. století*. Praha 1993.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: Z moci úřední. Úřady a úředníci za vlády Františka Josefa I. Vom Amts wegen. Ämter und Beamten in der Zeit Franz Josefs. *ČČH* 1994, s. 460–476.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: *Auf der Walz. Erinnerungen böhmischer Handwerksgelesen*. Wien 1996.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: Česká žena v politice a veřejné činnosti na přelomu 19. a 20. století. *DP*, XIII 1996, s. 291–299.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: *Jak se žilo za časů Františka Josefa I*. Praha 1996.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P.: *Vom Amts wegen*. Wien 1998.
- Vývoj podnikatelské činnosti Karla Kressa*. NTM, č. 914.
- WANDRUSZKA, A.: Die „zweite Gesellschaft“ der Donaumonarchie. In: *Adel in Österreich*. Wien 1971, s. 56–70.
- WEBER, O.: *Die Entstehung der Porzellan- und Steingutindustrie im Böhmen*. Prag 1894.

- WEISER, T.: Kategorie samostatných (podnikatelů) sekundárního a terciárního sektoru v sociální struktuře Cislajtánie ve světle sňatečních preferencí (1895–1905). In: *Podnikatelstvo jako předmět historického výzkumu*. Ostrava, FF OÚ 1994, s. 179–188.
- WEISER, T.: Socializace proletářských vrstev. Pokus o rekonstrukci na příkladu autobiografií dělnických vůdců z českých zemí a vilémovského Německa 1870–1918. In: *Studie... 19. století 7*, 1997, s. 77–100.
- WEISER, T.: K aplikaci kvantitativních metod v oblasti sociálních dějin v československé historiografii. In: *Studie... 3*, 1999, s. 207–242.
- WELS, Š.: *U Bernátů*. Praha 1993.
- WELZ, A.: *Vzpomínky*. Archiv NTM Praha, č. 8.
- WEYR, F.: *Paměti I: za Rakouska (1879–1918)*. Brno 1999.
- WINTER, E.: *Josefinismus a jeho dějiny*. Praha 1944.
- WINTER, E.: *Frühliberalismus in der Donaumonarchie*. Berlin 1968.
- WONDRÁK, E.: Péče o raněné a nemocné vojáky za napoleonských válek na Moravě. *Dějiny věd a techniky* 1996, s. 129–143.
- Z ovzduší Prodané nevěsty. Paměti Fr. Dědiny*. Ed. V. Dědina a J. Dědina, Praha 1934.
- ZÁLOHA, J.: Paměti zlatokorunského továrníka Vincence Jungbauera. In: *Studie... 5*, 2000, s. 177–212.
- ZÁLOHA, J.: Úřednictvo schwarzenberských velkostatků v Čechách v 2. polovině 19. století. In: *Studie... 5*, 2000, s. 93–118.
- Zápisky Josefa Dlaska, rolníka v Dolánkách u Turnova, a dějiny školy dolánecké*. Ed. V. Vaněk, Turnov 1898.
- Zápisky z církve vyobcovaného kněze Dra Augustina Smetany, někdy řeholníka řádu křížovníckého a suplujícího profesora filosofie na universitě pražské*. Ed. V. Bambas, Praha 1863.
- ZÁŘICKÝ, A.: Julius Rüttgers, Fritz von Friedländer a Caesar Wollheim, aneb tři krátké životopisy říšskoněmeckých podnikatelů působících v ostravsko-karvinském revíru. In: *Sborník prací FF OU*, 219/2005, Historie 12, s. 291–296.
- Ze vzpomínek Jana Počepického*. Ed. L. Petráňová. In: *SVPP* 31, 1991, s. 121–138.
- ZEITHOFER, F.: Migrace na českém venkově na počátku 20. století. In: *HD* 30, Supplementum, 2006, s. 123–144.
- ZIKMUNDA, V.: Pardubická společnost v sedmdesátých letech 19. století. In: *Východočeský sborník historický* 2, Pardubice 1992, s. 153–170.
- ZUBER, R.: Lidová zbožnost a poutě na Moravě v 18. století. In: *Studie Muzea Kroměřížska* 1991, s. 74–86.
- ŽELEZNÁ, M. a kol.: *Co v učebnicích chybělo. O německy psané literatuře v českých zemích*. Praha 1991.
- Žena ve městě*. Praha, Institut základů vzdělanosti UK 1993.
- ŽIŽKA, J. – NOVÁK, J.: Dvory plaského kláštera. In: *VPZM* 21, 1981, s. 205–228.

ŽOUŽELKA, Z.: Nobilitace šumperského obchodníka a podnikatele v plátenictví Franze Xavera Tersche v roce 1806. In: *Acta Universitatis Ostraviensis, Acta Facultatis Philosophicae* 219, *Historica* 12, Ostrava 2005, s. 217–227.

ŽUPANIČ, J.: *Nová šlechta Rakouského císařství*. Praha 2006.